

Myriatics # 6 - december 2016

INTERNATIONALE DAG VAN DE MIGRANT 18/12/2016

Myria grijpt de Internationale Dag van de Migrant op 18 december aan om zich over een aantal genderissues te buigen. De internationale dag biedt de gelegenheid om migratie in België vanuit een nieuwe invalshoek te bekijken en bepaalde vooroordelen te doorprikken. Deze zesde Myriatics focust op een aantal genderverschillen op het gebied van migratie en kadert ze aan de hand van sleutelcijfers.

IS MIGRATIE GENDERGERELATEERD?

Deze zesde Myriatics verschijnt samen met een online tool waarmee u extra informatie ontdekt over genderissues rond migratie. Dat gebeurt aan de hand van 4 levenslopen die geïnspireerd zijn op verschillende migratietypes.

Die levenslopen brengen het relaas van vier migratieverhalen van mensen met verschillende nationaliteiten : een Française, een Syriër, een Roemeen en een Somalische vrouw.

www.dagvandemigrant.be

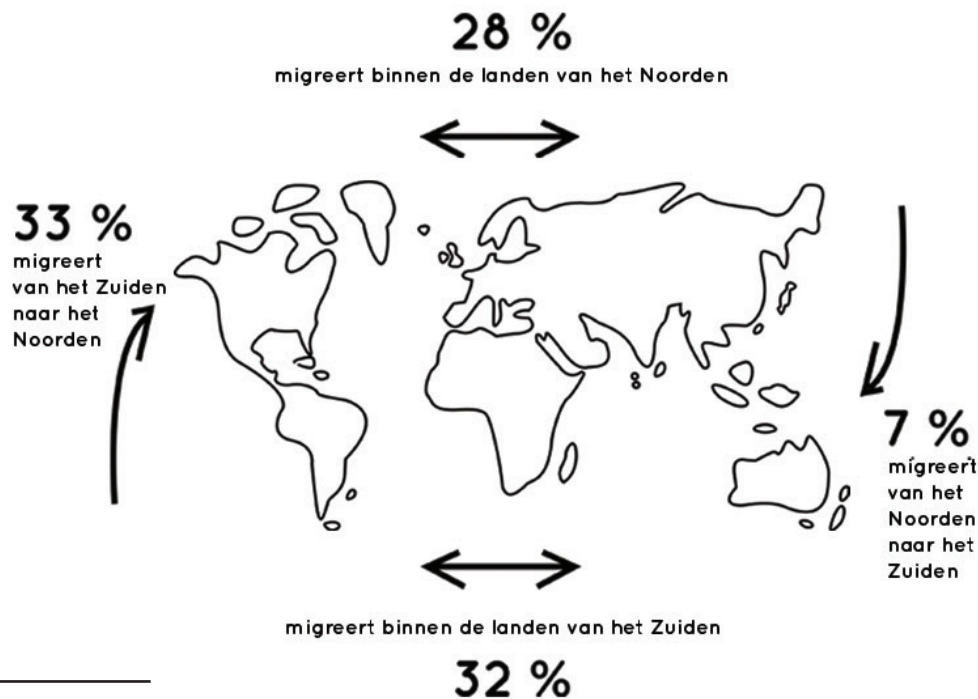

Internationale migratie:

waar gaan migranten naartoe en vanwaar komen ze?

Van alle internationale immigraties die in 2015 in België werden geregistreerd, zijn 6 immigranten op 10 afkomstig uit een land van de EU-28.

Migratiestromen in de wereld in 2015

Bron: Verenigde Naties

De Verenigde Naties schatten dat er in 2015 wereldwijd 244 miljoen migranten waren. Dat is 41% meer dan in 2000. Daarbij zijn bijna 20 miljoen vluchtelingen meegeteld. Het aandeel van de migranten in de wereldbevolking bedraagt 3,3% (tegenover 2,8% in 2000). De focus ligt vaak op migratiebewegingen van de ontwikkelingslanden naar het Westen. Daardoor dreigen we te vergeten dat de stromen tussen de landen van het Zuiden even groot zijn dan de stromen van het Zuiden naar het Noorden.

Van alle verplaatsingen in de wereld zijn 33% migraties van het Zuiden naar het Noorden en 32% migraties tussen landen van het

Zuiden. Ook de migraties tussen landen van het Noorden zijn omvangrijk: ze vertegenwoordigen 28% van alle internationale migratiebewegingen.

In België werden in 2015 133.085 internationale immigraties geregistreerd waarvan er 110.158 werden aangegeven. Van alle internationale immigraties komen 6 op 10 immigranten uit een land van de EU-28.

De definitie van migratie omvat het overschrijden van een grens en duidt dus op verplaatsingen tussen landen. De redenen voor die verplaatsingen verschillen van mens tot mens.

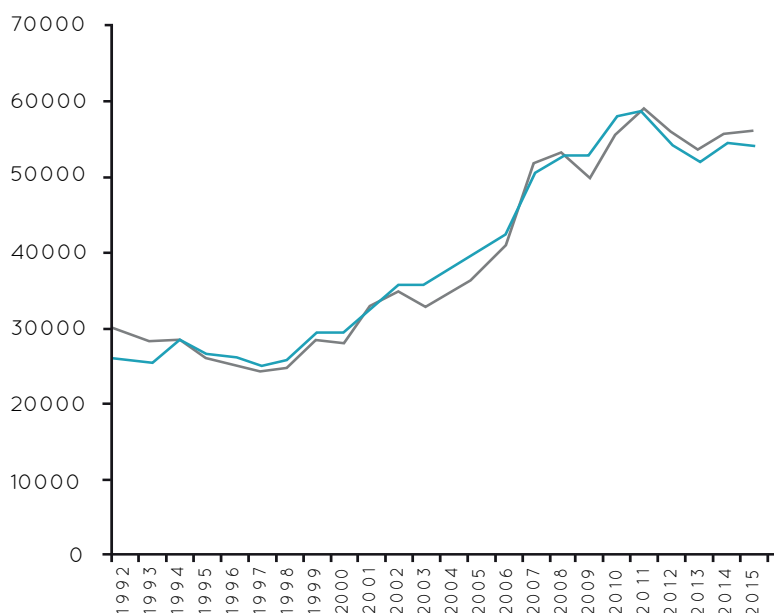

Migratie:

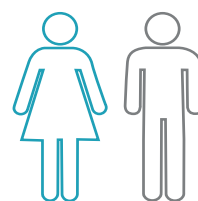
is er een vervrouwelijking waarneembaar in België?

“Wereldwijd vertegenwoordigen vrouwen bijna de helft van de internationale migranten.” Die stelling duikt steeds vaker op, zowel in de media als bij internationale instellingen of in de wetenschappelijke wereld. Maar wie zijn die vrouwen? Vanwaar komen ze? Verschilt de mobiliteit van vrouwen van die van mannen?

Aantal aangegeven immigraties in België in functie van het geslacht tussen 1992 en 2015

**49% van de
aangegeven
binnenkomsten in
2015 waren vrouwen**

Bron: Rijksregister – Statistics Belgium,
berekeningen door Myria

Tot eind jaren 1980 maakten weinig analyses het verschil tussen mannen en vrouwen. Toch leidde de groeiende aandacht voor genderissues er toe dat de gegevens meer en meer worden bekeken in functie van het geslacht en de nationaliteit.

In België steeg de verhouding vrouwen in het aantal aangegeven immigraties van 47% in 1992 tot 49% in 2015. Kunnen we daaruit afleiden dat er een vervrouwelijking plaatsvond van de migratie? Die conclusie is een brug te ver als je de evolutie van de migratiestromen van mannen en vrouwen in de laatste twintig jaar bekijkt. De schommeling van de man-vrouwverhoudingen hangt vooral af van de herkomstnationaliteit van de migranten.

De cijfers over internationale immigratie in dit document gaan uit van de Belgische definitie die drie onderdelen verzamelt (en bij elkaar optelt):

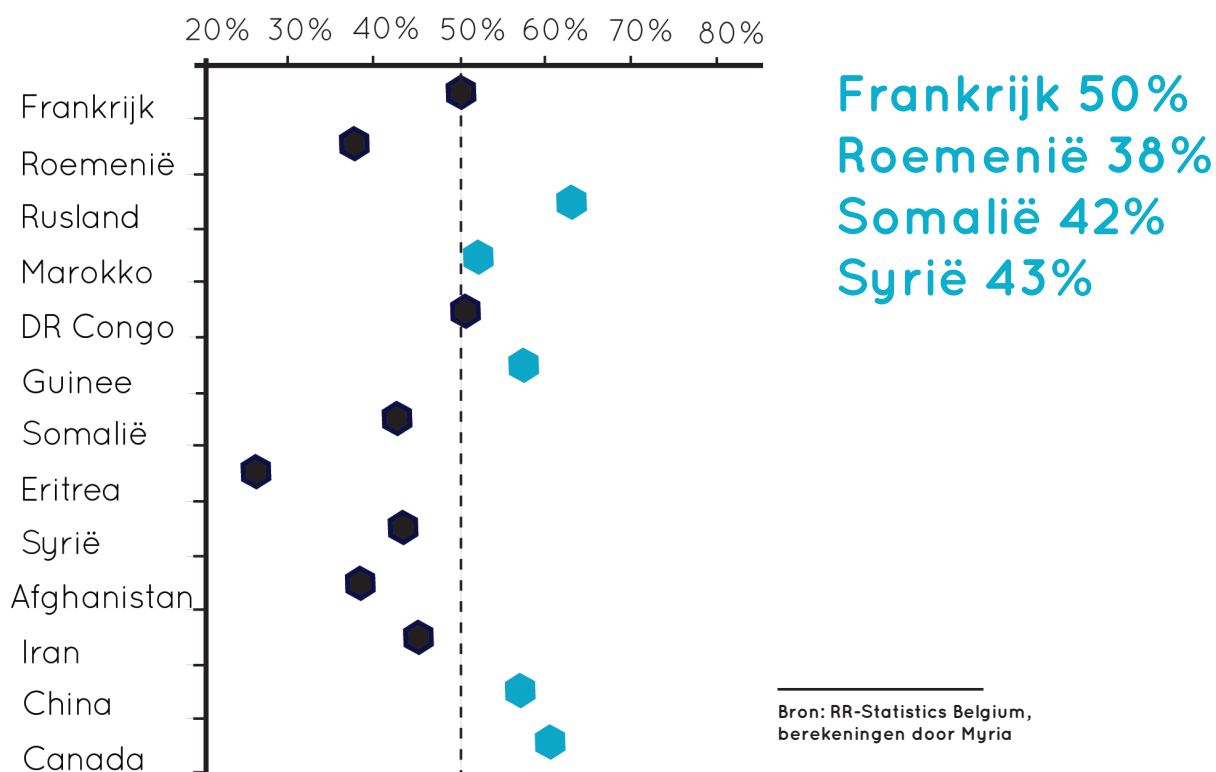
- de aangegeven immigraties;
- de personen die opnieuw worden ingeschreven in het register nadat ze er onterecht uit waren geschrappt;
- de erkende vluchtelingen of personen die geregulariseerd werden op een andere basis.

De verhouding vrouwen: variabel naargelang de herkomst

Gemiddeld immigreren bijna evenveel vrouwen als mannen naar België. Bekijk je het meer in detail, dan zijn er toch grote verschillen naargelang de herkomst van de migranten.

Verhouding vrouwen in de internationale immigraties volgens nationaliteit

Sommige immigratiestromen naar België zijn mannelijker dan andere. Dat is bijvoorbeeld zo voor enkele landen uit de EU-28 (Roemenië in het bijzonder), een aantal landen uit Noord- en Sub-Saharaans Afrika (Somalië, Eritrea,...) en de meeste landen van West-Azië (Syrië, Afghanistan, Irak...).

Omgekeerd vormen vrouwen de meerderheid in andere immigratiestromen. Dat is bijvoorbeeld zo voor bepaalde landen uit Oost-Europa (Rusland) of Oost-Azië (Filippijnen, Thailand).

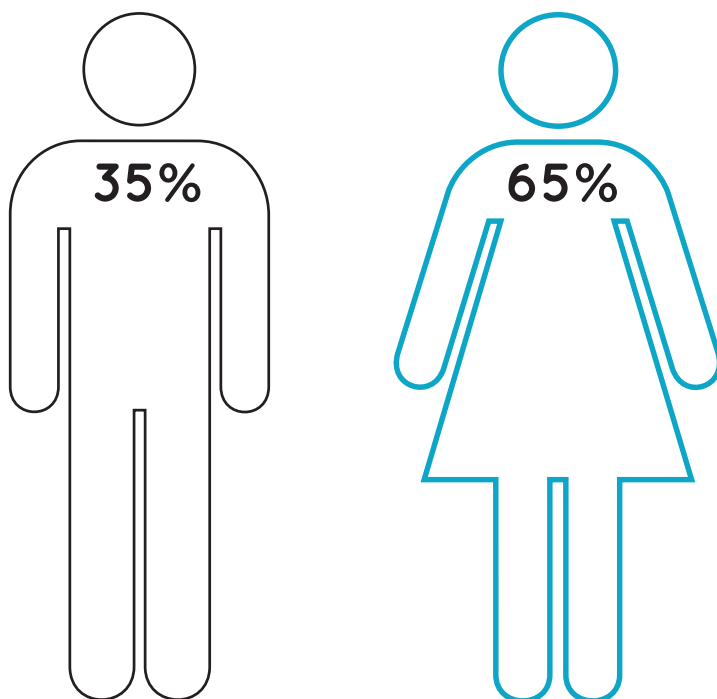

Gezinshereniging:

vooral vrouwen komen België langs die weg binnen

In 2015 werden voor alle nationaliteiten samen 55.179 verblijfstitels afgeleverd in het kader van een gezinshereniging. Voor de meeste daarvan zijn de begunstigen burgers uit de EU-28 (53%).

Man-vrouwverhouding bij beslissingen over gezinshereniging in 2015

Gemiddeld hebben 65% van de beslissingen* die in 2015 zijn genomen over visumaanvragen voor gezinshereniging betrekking op vrouwen.

*** (positief of negatief)**

Bron: FOD Buitenlandse Zaken

In absolute cijfers worden er meer visa aan vrouwen afgeleverd omdat ze ook met meer zijn die ze aanvragen (7.773 afgeleverde visa voor GH aan vrouwen tegenover 4.103 aan mannen).

Toch zijn er geen significante verschillen in de behandeling van de aanvraag in functie van het geslacht: zowel de verhouding positieve beslissingen als de behandeldingsduur van de visumaanvraag lopen gelijk voor mannen en vrouwen. De behandeldingsduur varieert daarentegen sterk in functie van de nationaliteit van de begunstigde.

De behandeling van een aanvraag tot gezinshereniging van een Japanner of een Indiër verloopt bijvoorbeeld stukken sneller dan voor een Marokkaan of een Turk.

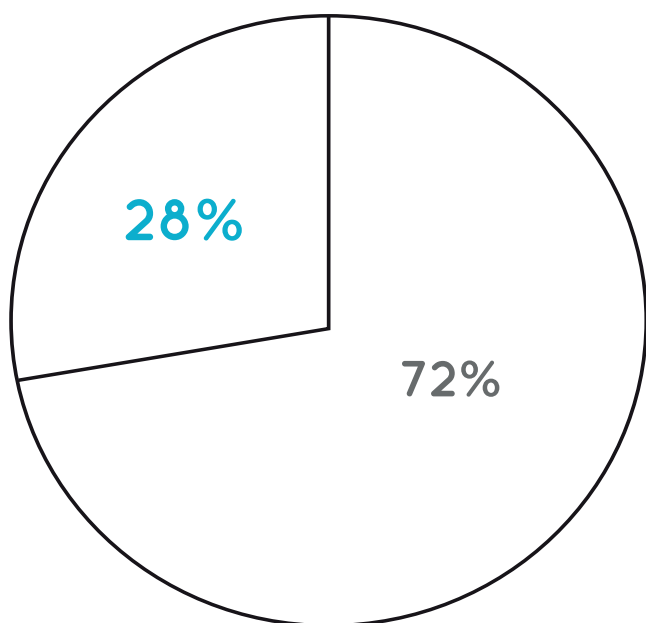
Gezinshereniging refereert naar het recht op een gezinsleven. Wie in België verblijft en een gezinslid in het buitenland heeft (partner, kind, ouder), kan dat gezinslid onder bepaalde voorwaarden naar België laten komen.

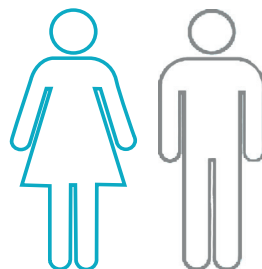
Asielaanvragen: zijn er genderverschillen?

Asielzoeker ben je vanaf het moment dat je een asielaanvraag indient over heel de procedure tot de beslissing of je al dan niet een van de twee mogelijke internationale beschermingsstatuten krijgt.

Asielzoekers in België

Van alle
asielzoekers die
in 2015 in België
aankwamen, waren
72% mannen en
28% vrouwen.

Bron: CGVS, berekeningen door Myria

De overgrote meerderheid van mensen die hun land ontvluchten omdat er oorlog woedt, trekken naar een buurland. De vluchtelingenkampen in die buurlanden worden meestal vooral bevolkt door vrouwen met jonge kinderen.

Het zijn daarentegen vaker alleenstaande mannen die zich aan de (langere en gevaarlijkere) reis naar Europa wagen. In België waren de landen waaruit de meeste asielzoekers in 2015 kwamen Syrië, Irak en Afghanistan.

Asielzoeker

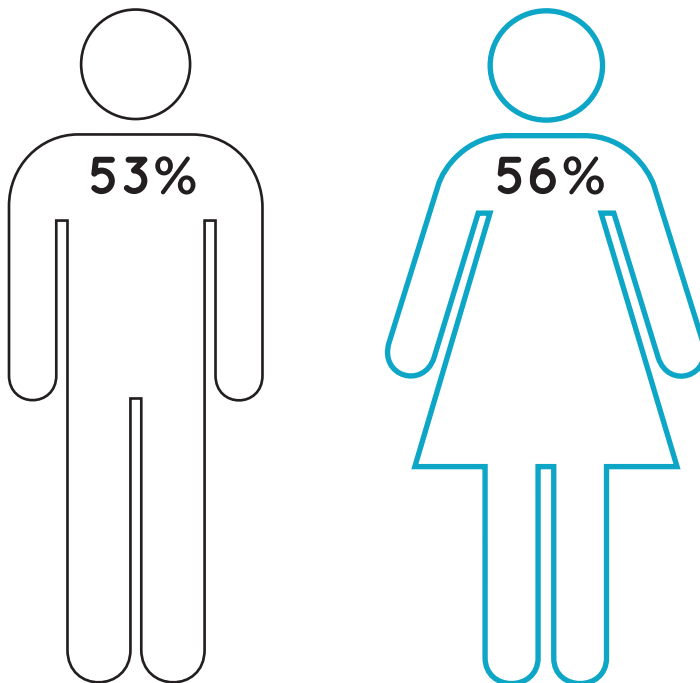
Een asielzoeker is iemand die het statuut van vluchteling wil verkrijgen (of die wil genieten van subsidiaire bescherming) en die net zijn aanvraag heeft ingediend of een aanvraag heeft lopen.

Internationale bescherming:

De erkenningsgraad voor internationale bescherming (vluchteling en subsidiaire bescherming) ligt voor alle nationaliteiten samen iets hoger bij vrouwen die asiel vragen dan bij mannen.

Toekenning van internationale bescherming

In 2015 was 56% van de beslissingen voor vrouwen positief tegenover 53% bij de mannen.

Bron: CGVS, berekeningen door Myria

De positieve beslissingen variëren sterk in functie van de herkomst van de asielzoekers. Zo is de erkenningsgraad bijvoorbeeld heel hoog voor Syriërs (98%) omdat het land in een oorlogstoestand verkeert. De erkenningsgraad voor de Syriërs loopt trouwens gelijk voor mannen en vrouwen.

Die gelijklopende man-vrouwverhouding is er ook voor andere nationaliteiten zoals de Irakezen of de Russen. Voor andere nationaliteiten ligt het dan weer helemaal anders. Zo ligt de erkenningsgraad voor vrouwen duidelijk hoger dan bij mannen voor de Afghanen, Guineeërs en Somaliërs.

De reden daarvoor is dat seksuele geaardheid of de vrees voor genitale mutilatie in sommige landen beschouwd kunnen worden als criteria van vervolging. Dat zou de verschillen kunnen verklaren voor vrouwen uit Guinee of Somalië bijvoorbeeld.

Vluchteling

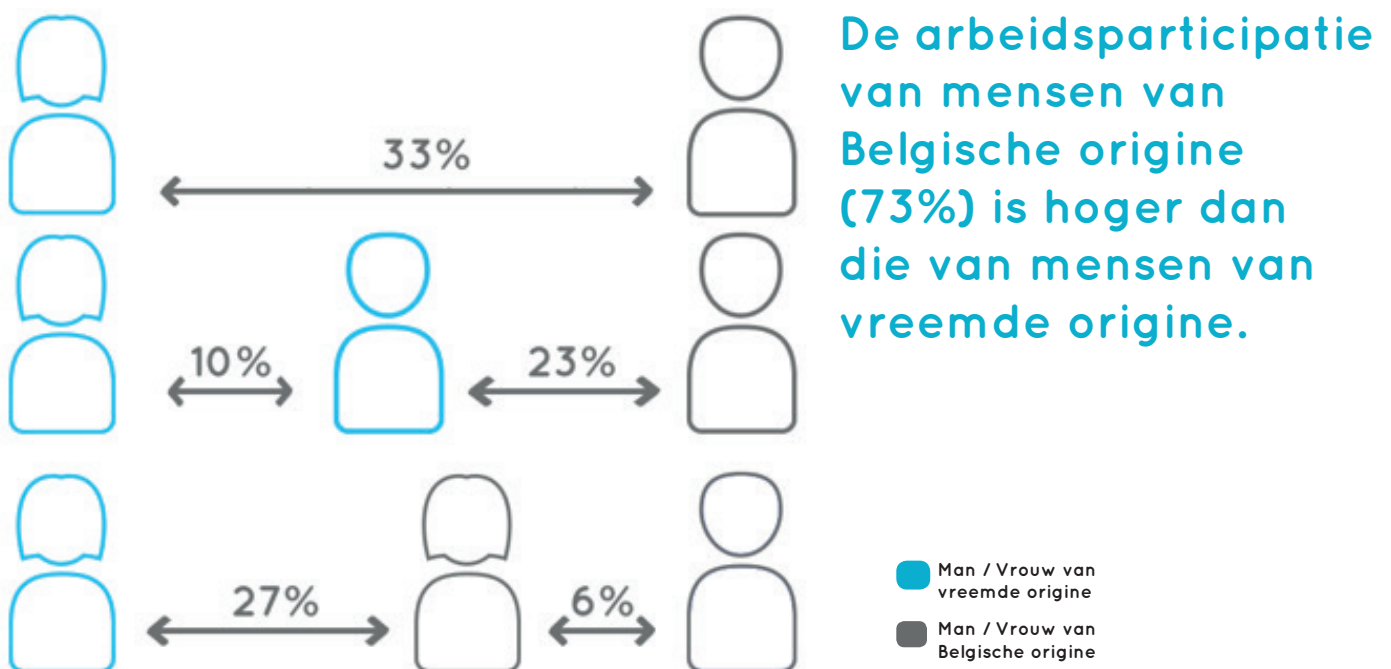
Volgens de Conventie van Genève (1951) is een vluchteling iemand die vrees “voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging” en die “zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen”.

Genderongelijkheid: op het gebied van werk?

Mensen met een vreemde origine hebben het in het algemeen moeilijker om werk te vinden dan Belgen. Toch is de origine niet de enige discriminerende factor op het gebied van werk.

Verskil in arbeidsparticipatie tussen 20-tot 60-jarige mannen en vrouwen van Belgische en van vreemde origine in 2012

Bron: Socio-economische Monitoring 2015: Arbeidsmarkt en origine, FOD Werk en Interfederaal Gelijkekansencentrum

De Socio-economische Monitoring maakt duidelijk dat vrouwen van vreemde origine met een dubbele ongelijkheid lijken te moeten afrekenen bij het vinden van een job: het feit dat ze vrouw zijn en het feit dat ze een vreemde origine hebben.

De laatste jaren worden die verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner. Dat maakt dat ook de vastgestelde verschillen voor vrouwen van vreemde origine verminderen.

Arbeidsparticipatie

Hiermee wordt het aantal mensen tussen de 20 en 60 jaar bedoeld die werk hebben in verhouding tot de totale bevolking tussen 20 en 60 jaar.

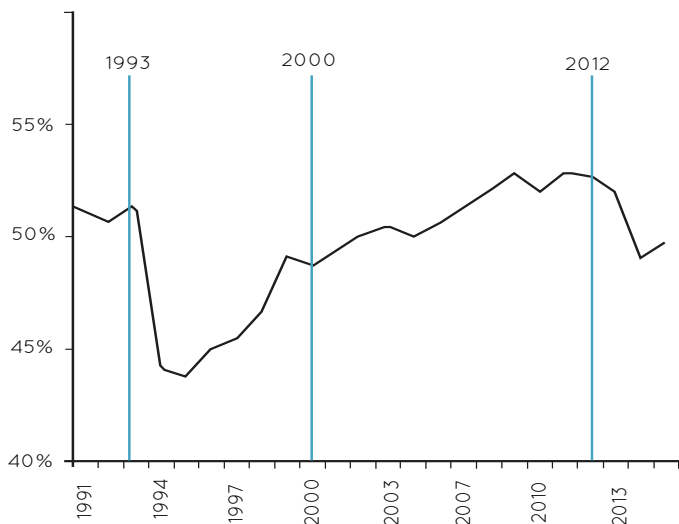

Genderverschillen:

bij de verwerving van de Belgische nationaliteit

Tot begin jaren 1990 liep het aantal nationaliteitswijzigingen gelijk voor vrouwen en voor mannen.

Aandeel vrouwen onder de vreemdelingen die Belg zijn geworden

De verhouding vreemde vrouwen die Belg worden, schommelt in functie van de wetshervormingen

Bron : Rijksregister - Statistics Belgium, berekeningen door Myria

In 1993 veranderde een belangrijke wetwijziging de voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verwerven in het kader van een huwelijk. Daardoor daalt de verhouding vrouwen die Belg worden sterk. De maatregel raakt hen namelijk rechtstreeks want ze doen veel meer dan mannen een beroep op die procedure om de Belgische nationaliteit te verwerven. In 1995 betreffen maar 45% van de nationaliteitswijzigingen vrouwen.

In 2000 vereenvoudigt een nieuwe hervorming de toegangsvoorwaarden tot de Belgische nationaliteit. De impact ervan is gelijk voor mannen en vrouwen. Vanaf het begin van de jaren 2000 stijgt het aandeel vrouwen tot boven de 50%. De laatste hervorming van het Wetboek van de Belgische nationaliteit in 2012 (van kracht in 2013) voert striktere voorwaarden in voor de verwerving van de nationaliteit (qua werk en maatschappelijke integratie in het bijzonder). Ook de voorwaarden voor de verwerving van de Belgische nationaliteit na een huwelijk worden

gewijzigd wat zich laat voelen bij de vrouwen. Vanaf 2013 stellen we opnieuw een vermindering vast van de verhouding vrouwen die Belg worden.

De Belgische nationaliteit

Je kan de Belgische nationaliteit verkrijgen via twee verschillende mechanismen: door toekenning of door verkrijging. Naturalisatie en verklaring zijn de twee procedures om de Belgische nationaliteit te verkrijgen.

TAKE AWAY

Sleutelgegevens

- > **Gender is net zoals nationaliteit een bepalende factor in het migratieproces.**
- > **Vrouwen en mannen zijn ongeveer gelijk vertegenwoordigd in de immigratiestromen naar België (49%). Toch stellen we verschillen vast in functie van het herkomstland:** zo komen bijvoorbeeld meer vrouwen dan mannen naar België uit sommige landen van Oost-Azië (Thailand, Filipijnen) of Oost-Europa (Rusland, Oekraïne).
- > **De tendensen zijn meer uitgesproken op het gebied van asiel. In 2015 was de meerderheid van de asielzoekers in België mannelijk (72%). De erkenningsgraad voor internationale bescherming ligt lichtjes hoger voor vrouwen (56%) dan voor mannen (53%).**
- > **Gezinshereniging betreft vooral de vrouwen. Toch is er geen beduidend verschil in de behandeling van dossiers:** de verhouding positieve beslissingen en de behandelingsduur van de visumaanvraag lopen gelijk voor mannen en vrouwen.
- > **Op het gebied van arbeidsparticipatie moeten vrouwen afrekenen met een dubbele ongelijkheid.** De verschillen tussen mannen en vrouwen worden kleiner de laatste jaren, in tegenstelling tot de verschillen naargelang de herkomst.
- > **Vrouwen worden meer geraakt dan mannen door de striktere voorwaarden die de laatste hervorming van de verwerving van de Belgische nationaliteit heeft ingevoerd.**

Gegevensbronnen

Alle gegevens uit deze Myriatics komen van Statistics Belgium, de FOD Buitenlandse Zaken of uit de Socio-Economische Monitoring. Ze werden verwerkt door Myria. De vormgeving werd gedaan door de studenten van het IHECS.

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel.

Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten. Myria wil de meest actuele cijfers rond migratie in België toegankelijk maken en ervoor zorgen dat iedereen ze makkelijk begrijpt en kan gebruiken.

Het verwerkt en analyseert daartoe informatie die afkomstig is van verschillende gegevensbronnen. Op die manier wil Myria beleidsmakers, wetenschappers, media én burgers bewegen tot een degelijk onderbouwde visie. Myria probeert die cijfers toegankelijk te maken via zijn website (www.myria.be) en gedetailleerde analyses zoals deze **Heeft migratie een gender?** en andere publicaties. Elke drie maand verspreidt het de cijfernieuwsbrief #Myriatics. De focus ligt daarbij telkens op een ander thema.

Myria stimuleert en ondersteunt ook de academische wereld om verder wetenschappelijk onderzoek naar de migratiestromen te doen. Zo zagen vele studies het levenslicht dankzij de steun van Myria.

Her)ontdek onze Myriatics:

<http://www.myria.be/nl/migratiedata/myriatics>

- **Myriatics #1 (oktober 2015): De asielcrisis van 2015: cijfers en feiten**
- **Myriatics #2 (december 2015): Immigrant, vreemdeling of Belg van vreemde origine?**
- **Myriatics #3 (maart 2016): Nieuwe migraties uit Oost-Europa: focus op de Roemenen, Polen en Bulgaren**
- **Myriatics #4 (juni 2016): Migratie in cijfers**
- **Myriatics #5 (september 2016): 70 jaar Italiaanse immigratie...en meer!**

Dankwoord

Deze Myriatics #6 wordt u voorgesteld in samenwerking met de studenten van de Master 1, afdeling ASCEP, van het IHECS. Bedankt ook aan masterclassleraren Delphine de Ridder en Pierre Lecrenier voor hun hulp bij de uitwerking ervan en aan Chloé Le Bart voor haar tekentalent.

